

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Šárky Dvořákové a soudkyň JUDr. Hany Carbolové a JUDr. Renaty Pospíšilové ve věci **nezl. L. Č., nar. xxx**, bytem xxx, zastoupené Magistrátem města Havířova, Havířov, Svornosti 86/2, dcery matky **Denisy Č., nar. xxx** a otce **Zdeňka Č., nar. xxx**, oba evidováni k trvalému pobytu: xxx, adresa pro doručování: xxx, oba zastoupeni Mgr. Tomášem Petrů, advokátem se sídlem Havířov - Město, Pavlovova 8, za účasti babičky **Šárky Š., nar. xxx**, bytem xxx, zastoupené JUDr. Janou Kudrnovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Ostrava - Moravská Ostrava, Na Hradbách 3, **o zrušení úpravy styku**, k odvolání rodičů proti rozsudku Okresního soudu v Karviné - pobočky v Havířově ze dne 9.8.2013, č.j. 100P 120/2013 - 69

t a k t o :

I. Rozsudek okresního soudu se **m ě n í** následovně:

Úprava styku babičky s nezl. L. provedená rozsudkem okresního soudu v Karviné - pobočky v Havířově ze dne 11.10.2012, č.j. 123Nc 53/2012 - 17 se **z r u š u j e .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.

III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem okresního soudu byl zamítnut návrh matky a otce na zákaz styku babičky s nezl. L., rozsudek Okresního soudu v Karviné - pobočky v Havířově ze dne 1.10.2012, č.j. 123 Nc 53/2012-17 byl ponechán nadále v platnosti s tím, že k předání nezl. L. bude docházet u Aleny V., nar. xxx, bytem xxx tak, že matka nebo otec nezl. L. přivedou k Aleně V. minimálně 15 minut před stanoveným počátkem styku a po styku si nezl. L. u Aleny V. vyzvednou minimálně po uplynutí 15 minut, aby nedošlo ke kontaktu babičky s matkou a otcem, a bylo rozhodnuto o nákladech řízení. Okresní soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že rodiče dobrovolně neplní stávající rozhodnutí soudu o úpravě styku nezl. L. s babičkou, k jejímuž návrhu probíhá řízení o výkon tohoto rozhodnutí a babička to oznámila i na policii, vztahy mezi rodiči a babičkou jsou dlouhodobě narušené, matka babičce vylila na hlavu kbelík s vodou a je proti ní vedeno trestní stíhání, avšak negativním postojem rodičů je nezletilá ochuzena o styk s babičkou a jejími dětmi, k babičce má velmi hezký vztah a je na ni zvyklá, když u ní s matkou několik měsíců bydlela, a proto je styk v jejím zájmu, úpravu si vyžadují i poměry v rodině a nezletilá nebude takto při předávání vystavena vzájemnému napadání rodičů a babičky.

Proti tomuto rozsudku podali rodiče včasné odvolání a domáhali se jeho změny tak, aby bylo jejich návrhu vyhověno a soudní úprava styku babičky s nezl. L. byla zrušena s odůvodněním, že úprava styku není v zájmu nezletilé, neboť mezi rodiči a babičkou panují velmi špatné až kritické vztahy, dochází ke vzájemnému napadání, které graduje, matka polila babičku vodou a za souhlasu babičky proti ní bylo vedeno trestní stíhání pro zranění, které babička zveličila, byť nakonec byla věc postoupena k vyřízení jako přešůpek, tyto konfliktní vztahy negativně ovlivňují i vztahy mezi rodiči a jejich soužití, přičemž kontakt nezletilé s babičkou by nevedl ke zklidnění situace, ale naopak by byl zdrojem dalších konfliktů, namítali, že babička svůj požadavek nemůže vynucovat proti vůli rodičů, kteří jediní mají rodičovskou zodpovědnost a nárok prarodiče je nárokem podružným a konečně namítali, že úpravu styku si v tomto případě nevyžadují ani poměry v rodině, když se o nezletilou starají dobře a v jejich péči nebyly shledány žádné nedostatky, a k prokázání negativního vlivu úpravy styku na nezletilou navrhovali event. doplnit dokazování posouzením znalce.

Babička navrhovala, aby byl napadený rozsudek potvrzen, neboť je v zájmu nezletilé, jejíž život kontakt s širší rodinou obohatí, nezletilá měla k babičce v minulosti hezký vztah, žila v její rodině a pouze umělým zásahem rodičů je o tento vztah ochuzena, nebylo prokázáno, že by styk nezletilou s babičkou traumatizoval a velmi napjaté vztahy mezi rodiči a babičkou budou eliminovány předáváním dítěte prostřednictvím prababičky, dále uvedla, že trestní stíhání si matka svým protiprávním jednáním zavinila sama, babička k němu podnět nedala, a konečně namítala, že nelze sledovat pouze zájem rodičů a styk upravit jen v tom případě, že s ním rodiče souhlasí.

Opatrovník nezletilé taktéž navrhoval, aby byl rozsudek okresního soudu potvrzen, když nevyšly najevo žádné okolnosti, pro které by měla být babička ve styku s nezletilou omezena, nezletilá by stykem nebyla traumatizovaná a styk je v jejím zájmu, když rodiče nejsou jedinými experty na její výchovu, věcí se intenzivně zabýval, za účelem realizace výkonu soudního rozhodnutí proběhlo dne 30.9.2013 jednání s rodiči, kdy byli vedeni k respektování rozsudku, byla jim nabídnuta mediace a asistovaný styk, který byl dohodnut za přítomnosti otce, když matka si kontakt s babičkou nepřeje, dne 22.10.2013 proběhla případová konference za účasti otce, babičky i prababičky, bylo dohodnuto individuální setkání v poradně pro rodinu a předběžně také asistovaný styk v rozsahu jedné hodiny včetně jeho průběhu, avšak z postojů rodičů, zejména matky je zřejmá mimořádná až nezdravá averze vůči babičce, rodiče projevili neschopnost a neochotu své vztahy k babičce změnit a možnosti sociální práce byly vyčerpány, když problém je v psychologické rovině a týká se vnitřních záležitostí vztahů matky a babičky.

Krajský soud přezkoumal rozsudek okresního soudu, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, dle ustanovení § 212 písm. a) a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř. a po provedení odvolacího řízení dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

Skutková zjištění učiněná okresním soudem přejímá krajský soud i pro odvolací řízení, v němž žádné zásadní změny nedoznala a v němž bylo dále prokázáno vyrozuměním Policie ČR, OO Havířov - Město ze dne 16.10.2013, č.j. KRPT-83402-70/TČ-2013-070312-KOP, že spisový materiál ve věci zranění babičky dne 20.4.2013, které mělo být způsobeno jednáním Denisy Č. (v tomto řízení matky), byl odevzdán Magistrátu města Havířova k projednání jako přestupek proti občanskému soužití a zprávou Slezské diakonie, Poradny pro rodinu Havířov, že na základě požadavku OSPOD měl být zajištěn asistovaný styk nezl. L. s babičkou dle dohody na případové konferenci, dne 30.10.2013 proběhlo úvodní setkání s babičkou a dne 11.11.2013 s rodiči, kterým byla vysvětlena rizika neplnění pravomocného soudního rozhodnutí a probrány s nimi jejich obavy z asistovaného styku s tím, že jeho termín bude upřesněn a matce byla nabídnuta pomoc zaměřená na zvládání současné situace a oběma rodičům i podpora pro dobu po realizaci asistovaného styku.

Podle ustanovení § 27 odst. 4 zákona o rodině vyžaduje-li to zájem dítěte a poměry v rodině, může soud upravit styk dítěte s prarodiči a sourozenci.

Podle ustanovení § 28 zákona o rodině změní-li se poměry, může soud změnit i bez návrhu rozhodnutí nebo dohodu rodičů o výkonu jejich rodičovských práv a povinností.

Opětovným posouzením všech důkazů jednotlivě i v jejich vzájemných souvislostech a s přihlédnutím ke všemu ostatnímu, co v řízení vyšlo najevo včetně toho, co uvedli účastníci, má krajský soud za to, že právní závěr učiněný okresním soudem ze správně zjištěného skutkového stavu je nepřiléhavý a nelze jej akceptovat.

Především je třeba okresnímu soudu vytknout, že zamítl návrh rodičů na zákaz styku babičky s nezl. L., aniž by se takového rozhodnutí rodiče domáhali, když ti se domáhali zrušení rozsudku, kterým byl styk babičky s nezletilou upraven (a poté zjevně převzali tuto nesprávnou slovní interpretaci soudu), nadto okresní soud přehlédl, že takový požadavek by ani neměl oporu v § 27 odst. 3 a 4 zákona o rodině, jinak řečeno, styk prarodičů s dítětem zakázat nelze. Z tohoto důvodu se odvolací soud uvedeným výrokem nezabýval a předmětem jeho přezkumu tak zůstává toliko změna úpravy styku nezletilé s babičkou a v této souvislosti posouzení, zda od doby, kdy byl tento styk naposledy upraven, došlo ke změně poměrů a k jaké, což je otázka, kterou okresní soud pominul a ve svém rozhodnutí ji nehodnotí, a proto je jeho rozhodnutí v tomto ohledu na hranici přezkoumatelnosti.

Naposledy byl styk babičky s nezl. L. upraven rozhodnutím soudu, které nabylo právní moci dne 11.10.2012, a to v každém sudém týdnu v roce střídavě, v jednom sudém týdnu ve středu od 15:30 do 18:30 hodin a v dalším sudém týdnu v sobotu od 15:30 do 18:30 hodin s tím, že první dva styky proběhnou za přítomnosti matky a otce, když vycházel ze stavu, že matka s nezl. L. od konce roku 2011 do července roku 2012 bydlely u babičky, poté byly kontakty přerušeny a od té doby nejsou jejich vzájemné vztahy dobré, když babička měla výhrady k výchově rodičů a rodičům vadilo, že jim do výchovy zasahuje a nerespektuje jejich autoritu, přičemž počáteční přítomnost rodičů u styku byla vyvolána potřebou, aby se přesvědčili, že babička o nich před nezletilou nehovoří negativně a respektuje jejich pokyny.

Z dokazování dále patrné, že k řádné realizaci takto upraveného styku nedošlo a od 18.2.2013 probíhá na návrh babičky řízení o výkon tohoto rozhodnutí, pokud se babička pro nezletilou ke styku dostavila, docházelo mezi ní a rodiči k vulgárním verbálním útokům, a to i za přítomnosti nezletilé, rodiče i babička podávali na sebe různá oznámení na policii, která se ke styku v jednom případě také dostavila, kontaktován byl z obou stran OSPOD i FOD, kterým se vzájemné vztahy nepodařilo urovnat ani částečně a vše gradovalo fyzickým útokem matky, která na babičku vylila z okna vodu a věc je řešena jako přestupek. Z uvedeného soud činí závěr, že od soudní úpravy styku se vzájemná nenávist naprosto nesnížila, naopak je zjevné, že účastníci setrvávají na svých negativních postojích k sobě navzájem a nikterak se tím ani netají a jejich vztahy nejen, že nejsou dobré, jako tomu bylo i v době poslední úpravy, ale jsou dokonce ještě mnohem horší. Jakkoli soud nemíní aprobovat, že jeho

rozhodnutí nejsou respektována, je třeba vzít do úvahy, že soudní úprava styku se v tomto případě neukázala jako šťastná, ke zklidnění již tehdy problematických vztahů mezi účastníky nepřispěla, ale vzájemnou animozitu ještě prohloubila a vztahy se naopak vyhrotily, ať už z jakýchkoli příčin. Tím se poměry, za nichž byla provedena úprava styku, podstatně změnily, když aktuálně rodiče nezletilé a babička nejsou schopni žádné slušné komunikace, a proto je namístě také změna stávajícího rozhodnutí.

Při úvaze o tom, zda úpravu styku ponechat, byť za jiných podmínek, či nikoli, má soud na zřeteli, že obecně styk s prarodiči nepochybně má vliv na psychický a citový vývoj každého dítěte, na rozvoj jeho schopností a dovedností a je jistě zájmem dítěte vytvářet vazby v rámci celé rodiny, tedy i s prarodiči. Plné právo na výchovu však leží pouze na rodičích (čl. 32 odst. 4 LZPS a § 32 zákona o rodině), kteří také mají právo na ochranu před zásahy státu do svého soukromého života a výchovy svých dětí. Ačkoliv shora cit. § 24 odst. 4 umožňuje soudu styk s prarodičem upravit, toto individuální právo prarodiče není rozhodně rovnocenné s výchovným a rodičovským oprávněním a v konkurenci s individuálním právem prarodiče je při zvážení konkrétních okolností třeba vždy rozhodnout ve prospěch nejlepšího zájmu dítěte.

Soud při úvaze o tom, zda styk babičky s nezl. L. upravit, byť za jiných podmínek, či nikoli, musel vyhodnotit, zda jsou nadále zachovány předpoklady shora cit. § 27 a dospěl k závěru, že nikoli. Stávající poměry v rodině úpravu styku vylučují, neboť vztah mezi rodiči nezletilé a babičkou je nepřátelský a nepodařilo se jej urovnat ani po několika pokusech, přičemž kdo na těchto rozbrojích nese podíl, je bez právního významu, když v řízení nebylo prokázáno, že by znemožnění styku babičky s vnučkou bylo důsledkem pouhé svévole rodičů. Situace, kdy rodiče žijí v manželství, společně a řádně o nezletilou pečují a při tom mají rozpory s babičkou, nevytváří takové poměry v rodině, které by samy o sobě kladné rozhodnutí soudu odůvodňovaly, neboť to by v rodině způsobilo pravděpodobně ještě neutěšenější poměry, jak se také koneckonců ukázalo. Úprava styku pak není ani v zájmu nezletilé, byť soud nespochybnuje, že nezletilá mohla mít v dřívější době k babičce citový vztah, nicméně doba, po kterou se s babičkou plnohodnotně nestýká, je pro dítě tohoto věku tak dlouhá, že tato citová vazba přinejmenším ochabla, neboť citové vazby se tvoří společnými zážitky a vztah mezi babičkou a nezletilou se po dobu delší jednoho roku nerozvíjel, tudíž nezletilá si ještě nestačila pevné citové vazby na babičku vytvořit a nedostatek kontaktů s ní jí proto výraznou citovou újmu nemůže způsobovat. Naopak, nepřátelská atmosféra a protrahované konflikty mezi jejími rodiči a babičkou musí mít jednoznačně negativní dopad i na nezletilou, kterou je třeba před případnými konflikty i před zátěžovými situacemi, které by měly dopad na její psychiku, chránit a nikoliv přenášet na ni vyhocené vztahy v rodině a nespokojenost babičky s chováním matky, resp. obou rodičů, kteréžto riziko lze důvodně předpokládat. Jinak řečeno, je nemyslitelné, aby se nezletilá stýkala s osobou, která má ambivalentní vztah k lidem jí nejbližším a nejdůležitějším - k jejím rodičům, přičemž k pozitivnímu posunu se staví soud značně skepticky za situace, kdy ani za odborné psychologické pomoci se vztahy nepodařilo zlepšit. Úprava styku proto za daných okolností nejen nepřispívá k urovnání rodinných vztahů, ale právě naopak, a mohla by dále vést i k narušení manželských vztahů rodičů nezletilé. Tento stav není neměnný, pakliže se spontánním vývojem

vztahy mezi rodiči a babičkou stanou bezkonfliktními včetně vytvoření rodinných vazeb nezletilé, k čemuž ovšem soudní rozhodnutí nemůže přispět, přičemž bude také na rodičích, aby i oni svůj postoj k babičce přehodnotili a pokusili se o umožnění jejího kontaktu s vnučkou bez ingerence státu.

Z těchto důvodů byl rozsudek okresního soudu dle ustanovení § 220 odst. 1 o.s.ř. změněn a rozsudek, kterým byl upraven babičce styk s nezl. L., zrušen.

O nákladech řízení před soudy obou stupňů krajský soud rozhodl dle ustanovení § 224 odst.1 a 2 a § 146 odst. 1 písm. a) o.s.ř., když okolnosti případu přiznání jejich náhrady žádnému z účastníků v žádném z řízení neodůvodňují.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí n e n í dovolání přípustné.

V Ostravě dne 13. prosince 2013

Za správnost vyhotovení:
Hana Straková

JUDr. Šárka Dvořáková, v.r.
předsedkyně senátu